

GOVOR MRŽNJE POLITIČARA I POLITIČARKI PREMA LGBTQI+ ZAJEDNICI U SRBIJI APRIL 2023 - APRIL 2024

JUN
2024

UVOD

Nekoliko zakona u Srbiji regulišu pitanje zabrane diskriminacije LGBTQI+ populacije. Iako Ustav Srbije ne sadrži izričite odredbe koje bi se odnosile na zabranu diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja niti polnih karakteristika, 2009. godine je, nakon višegodišnjeg procesa, usvojen Zakon o zabrani diskriminacije koji je dao odgovor na brojna otvorena pitanja zaštite prava i interesa LGBTQI+ zajednice.

Prema članu 2 ovog zakona, izrazi „diskriminacija“ i „diskriminatorско postupanje“ označavaju svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje (isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva) u odnosu na lica ili grupe, kao i na članove njihovih porodica ili njima bliska lica, na otvoren ili prikriven način, a koji se zasniva na rasi, boji kože, precima, državljanstvu, nacionalnoj pripadnosti ili etničkom poreklu, jeziku, verskim ili političkim ubеđenjima, polu, rodu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, polnim karakteristikama, nivoom prihoda, imovnom stanju, rođenju, genetskim osobenostima, zdravstvenom stanju, invaliditetu, bračnom i porodičnom statusu, osuđivanosti, starosnom dobu, izgledu, članstvu u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama i drugim stvarnim, odnosno pretpostavljenim ličnim svojstvima. Ostalim zakonima su seksualna orijentacija i rodni identitet najčešće obuhvaćeni „drugim osnovima“ diskriminacije ili se pominje izričito samo jedan od ova dva osnova.[1]

Izmenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije iz 2021. godine predviđena je zabrana uskraćivanje prava ili javno ili prikriveno priznavanje pogodnosti u odnosu na pol, odnosno rod i rodni identitet ili zbog promene pola, odnosno prilagođavanja pola rodnom identitetu, kao i zbog trudnoće, porodijskog odsustva, odsustva radi nege deteta ili posebne nege deteta. Takođe, interseks osobe su po prvi put pravno prepoznate u srpskom zakonodavstvu. Zabranjeno je i diskriminisati dete, odnosno maloletnika prema zdravstvenom stanju, invaliditetu, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu, polnim karakteristikama, etničkom poreklu, nacionalnoj pripadnosti, bračnom, odnosno vanbračnom rođenju, javno pozivanje na davanje prednosti deci jednog pola u odnosu na decu drugog pola, kao i pravljenje razlike prema zdravstvenom stanju, invaliditetu, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu, polnim karakteristikama, etničkom poreklu, nacionalnoj pripadnosti, imovnom stanju, profesiji i drugim obeležjima društvenog položaja, aktivnostima, izraženom mišljenju ili uverenju detetovih roditelja, odnosno staratelja i članova porodice.

U Krivični zakonik je izmenama i dopunama 2012. godine uneta odredba kojom se propisuje da ako je krivično delo učinjeno iz mržnje zbog pripadnosti rasi i veroispovesti, nacionalne ili etničke pripadnosti, pola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta drugog lica, tu okolnost će sud ceniti kao otežavajuću (čl. 54a).

LGBTQI+ zajednica dugi niz godina zahteva od državnih organa da usvoje Deklaraciju protiv homofobije. Još su 2016. godine Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova i Odbor za evropske integracije Narodne skupštine pozvali Narodnu skupštinu da usvoji Deklaraciju protiv homofobije i Vladu da usvoji nacionalnu strategiju protiv nasilja kojom će biti prepoznato nasilje nad LGBTQI+ osobama, kao i da se izradi i usvoji poseban zakon koji će regulisati sve pravne posledice prilagođavanja pola. Taj zakon i danas još uvek nije usvojen.

[1] Porodični zakon, Zakon o sportu, Zakon o zaštitniku građana, Zakon o Ustavnom sudu, kao i Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisama i Zakon o zdravstvenoj zaštiti;

Isto tako, Srbija nije donela zakon kojim bi regulisala istopolna partnerstva, iako je Nacrt zakona o istopolnim zajednicama završen 2021. godine.

Srbiji je u maju u okviru četvrtog ciklusa Univerzalnog periodičnog pregleda stanja ljudskih prava (UPR) upućeno 256 preporuka za unapređenje ljudskih prava. Od 256 preporuke 23 preporuke se odnose na prava pripadnika LGBTQI+ zajednice. Preporuke koje je Srbija već prihvatila tiču se osiguravanja slobode izražavanja i slobode okupljanja za LGBTQI+ zajednicu i organizacije civilnog društva. Ove preporuke su date, pre svega imajući u vidu zabranu Evroprajda 2022. godine u Beogradu. Srbija je prihvatila i preporuke koje se odnose na borbu protiv diskriminacije i nasilja, s obzirom da je sve veći broj slučajeva diskriminacije, govora mržnje i napada na zajednicu. Sa druge strane, ostao je veliki broj preporuka koje Srbija i dalje nije prihvatila i one se pre svega tiču poboljšanja pravnog okvira. Tako se Srbiji preporučuje da pravno reguliše istopolna partnerstva i donese Zakon o istopolnim zajednicama. Preporuke se takođe odnose i na donošenje zakona kojim bi se regulisalo priznanje roda, te obezbeđivanje specifičnih zdravstvenih usluga za trans i interseks osobe. Zbog velikog broja incidenata motivisanih mržnjom prema LGBTQI+ zajednici, date su i preporuke koje se odnose na procesuiranje ovih krivičnih dela.

Uprkos tome što je normativni okvir, kad je reč o zabrani diskriminatorskog ponašanja prema osobama drugačije seksualne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i polnih karakteristika zadovoljavajući, još uvek u praksi nije obezbeđena puna ravnopravnost ovih osoba. Srbija se nalazi na 26. mestu u Evropi, kada je reč o poštovanju ljudskih prava i punoj ravnopravnosti LGBTQI+ populacije prema istraživanju ILGA Europe, što predstavlja pad za tri mesta u odnosu na 2022. godinu.

Evropska komisija je u Izveštaju za 2023. godinu naglasila da ostaju poteškoće, posebno u manjim opštinama, u sprovođenju izmena Zakona o matičnim knjigama, koje omogućavaju unošenje podataka o promeni pola u matične knjige. Implementacija zakona o zločinima iz mržnje, uključujući i na osnovu seksualne orijentacije i dalje je neadekvatna. U Izveštaju se konstatuje da još uvek nedostaju centralizovani zvanični podaci o zločinima iz mržnje razvrstani prema motivaciji predrasuda. Zbog nedostatka poverenja u institucije, slučajevi nasilja i diskriminacije prema ovim osobama često se ne prijavljuju. Evropska komisija je naglasila da su transrodne osobe posebno podložne nasilju, zlostavljanju i diskriminaciji kao i da interseks osobe ostaju nevidljive i društveno i pravno. Isto tako, govor mržnje, pretnje i nasilje i dalje su usmereni na lezbejke, gej, biseksualne, transrodne, interseks i kvir osobe.

Izveštaj Amnesty International za 2023/2024 naročito naglašava da u Srbiji još uvek nije usvojen Zakon o istopolnim zajednicama i da je njegovo usvajanje stopirao predsednik Aleksandar Vučić.[2] Freedom House izveštaj za Srbiju za 2023. godinu navodi da „LGBT+ osobe su žrtve govora mržnje i pretnji, uključujući i fizičko nasilje, počinio su retko kanjeni uprkos postojanju zakona koji zabranjuje govor mržnje i diskriminaciju“.[3]

[2] Amnesty International, Report on Serbia 2023/2024, <https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/western-central-and-south-eastern-europe/serbia/report-serbia/>;

[3] Freedom House, Freedom in the World Serbia 2023, <https://freedomhouse.org/country/serbia/freedom-world/2023>;

Na sličan način i izveštaj State Departmenta o stanju ljudskih prava u Srbiji za 2023 navodi da je LGBTQI+ populacija često na meti govora mržnje, kao i da nedostaje politička volja da se stane na put transfobiji i homofobiji.[4]

Novousvojena Strategija prevencije i zaštite od diskriminacije za period 2022– 2030. godine eksplicitno prepoznaje LGBTQI+ osobe. Strategija za prevenciju i zaštitu dece od nasilja za period od 2020. do 2023. godine takođe prepoznaje nasilje nad LGBTQI+ mladima, između ostalog, i u obrazovnom sistemu kao i u drugim oblastima i ukazuje na nepovoljan položaj mladih LGBTQI+ osoba, na osnovu rezultata sprovedenih istraživanja.

U ovoj publikaciji su analizirane izjave političara i političarki o LGBTQI+ populaciji u medijima u periodu od aprila 2023. do aprila 2024. godine. Cilj je bio da se na sveobuhvatan način predstave stavovi, kako političke elite na vlasti tako i opozicionih lidera, o temama koje su od značaja za LGBTQI+ zajednicu u Srbiji. U analizi su predstavljeni ključni događaja tokom prethodnih 12 meseci koji su imali uticaja na život ove zajednice u Srbiji – Beogradski prajd, policijska tortura nad pripadnicima LGBTQI+ zajednice, (ne)usvajanje Zakona o istopolnim partnerstvima itd. Ono što je primećeno kao trend jeste da je stranka na vlasti – Srpska napredna stranka, kao i stranke koje su u centru i/ili desno na političkom spektru (Dveri, Zavetnici, Srpska radikalna stranka, Nova stranka, POKS, Novi DSS) imaju rigidnije stavove po pitanju prava LGBTQI+ osoba. S druge strane, levo orjentisane stranke (Pokret slobodnih građana, Ne davimo Beograd/Zeleno levi front, Zajedno, Demokratska stranka) su pokazale mnogo više sluha za probleme sa kojima se suočava zajednica u Srbiji.

Ubedljivo najviše istupa u javnosti koji se mogu okarakterisati kao govor mržnje prema LGBTQI+ zajednici je imao gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić, dok su lideri Pokreta slobodnih građana, Zeleno – levog fronta, Zajedno i Demokratske stranke imali najviše govora u kojima su afirmativno istupali kao LGBTQI+ zajednici u Srbiji.

[4] State Department, Country Report on Human Rights Serbia 2023, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/serbia/>;

ANALIZA

UBISTVO NOE MILIVOJEV

Transrodna žena Noa Milivojev ubijena je od strane svog partnera u julu 2023. godine u Beogradu. Reagujući na ovaj zločin iz mržnje, ženska grupa pokreta Ne davimo Beograd je osudila nasilje koje trpe pripadnice LGBTQI+ zajednice u Srbije zahtevajući od nadležnih da efikasnije procesuiraju zločine iz mržnje, ali i pozivajući medije da etički izveštavaju o ovom zločinu.[5]

„PO UGLEDU NA RUSKU FEDERACIJU DONETI ZAKON O ZABRANI PROMENI POLA“, POKRET NAŠI

Konzervativni Pokret Naši zahtevali su od Vlade Srbije da donese Zakon o zabrani promene pola po ugledu na istovetni zakon koji je na snazi u Rusiji. Po njihovom mišljenju promena pola se može dozvoliti samo u slučaju određenih „urođenih anomalija (malformacija), genetskih i endokrinih bolesti povezanih sa formiranjem genitalnih organa kod dece“. Tim zakonom zahtevaju i zabranu medicinskih intervencija, uključujući i upotrebu lekova usmerenih na promenu pola, zabranu promene pola u matičnim službama u kojoj neće moći biti vršene izmene u svojoj evidenciji bez lekarskog mišljenja – kao i da ako jedna od osoba u braku promeni pol, brak se poništava i zabranjuje im se da usvajaju decu.[6]

I ovaj pokret, kao i mnogi drugi pojedinci i političke stranke opravdavaju govor mržnje prema LGBTQI+ populaciji brigom o zaštiti tradicionalnih vrednosti u Srbiji koje su, po njihovom shvatanju, ugrožene.

„DRAGI MUŠKARCI, NEKADA SU SVE BRIGE SVETA, ZEMLJE I PORODICE BILE NA VAŠIM PLEĆIMA“, IVANA PARLIĆ, NARODNA STRANKA

Poslanica Ivana Parlić je na svom X nalogu povelala raspravu sa pevačem Filipom Marinkovim, poznatijem kao Filari kada je navela „Dragi muškarci, nekada su sve brige sveta, zemlje i porodice bile na vašim plećima. Danas, sudeći po najezdi reklama u kojima se muški pol šminka, kad nađete pravu nijansu korektora, rešili ste glavnu stvar. Još ako nađete i pravi sjaj za napumpana usta, Bog da vas vidi“. Kada joj je Filari odgovorio da zahvaljujući njenoj objavi dobija pretnje smrću, Parlić se na tome nije zaustavila već je objavila fotomontažu na kojoj je Filari sa trudničkim stomakom uz natpis – „Imam protiv i tačka. Kao žena, kao majka i kao narodni poslanik, da svima bude jasno“. Ova objava nije bila poslednja u kojoj je Ivana Parlić upotrebila govor mržnje već je svoju pažnju usmerila na trans zajednicu tvrdeći da „imaju bolesne fantazije“.[7]

[5] Danas, Iz Ne davimo Beograd apelovali na nadležne da reaguju na nasilje prema članovima LGBT zajednice i na medije da poštuju kodeks, 8. jul 2023. godine;

[6] Republika, Hoćemo zakon o zabrani promene pola! 25. jul 2023. godine

[7] Dnevnik N1, Ispad narodne poslanice, 1. avgust 2023. godine;

„ALI DOK SAM PREDSEDNIK - NE MOŽE“, ALEKSANDAR VUČIĆ, PREDSEDNIK SRBIJE, SNS

U javnosti u Srbiji već nekoliko godina se vodi rasprava o neophodnosti usvajanja Zakona o istopolnim zajednicama koji bi na sveobuhvatan način regulisa prava LGBTQI+ osoba koja se nalaze u partnerskim zajednicama. Dok sa jedne strane postoje političke opcije koje su same podnele predlog Narodnoj skupštini za usvajanje tog zakona (Zeleno-levi front), većina političkih stranaka se protivi usvajanju ovog zakona. Argumenti koji koriste su okrenuti pre svega njihovom protivljenju izjednačavanju braka i paratnerstva dve osobe istog pola kao i onemogućavanju osobama istog pola da usvajaju decu. Opravdanje traže pre svega u tradiciji na kojoj počiva srpsko društvu, ali i borbi protiv Zapada koji nam „nameće“ tzv. homoseksualnu ideologiju.

„U Srbiji, dok sam ja predsednik, neću potpisati ni jedan zakon gde će imati neki treći rod da sa nisu žena i muškarac. Ali nemojte da nam to bude jedina tema. Ajde da razmišljamo o razvoju zemlje. Ja smatram da smo mi tradicionalno društvo, ne smeta mi neko ko pripada LGBT populaciji, ali dok sam predsednik ne može. Ili da mi objasne pa mi se nešto promeni u glavi, ali teško“.[8] Odnosno, „Ja sam Anu zamolio da ne potpisuje istopolne brakove. Ja sam to zabranio. Meni ne smeta LGBT populacija, nemam ništa protiv njih ali dok sam predsednik ne može!“[9] Na ovaj način je predsednik Srbije diskriminisao LGBTQI+ populaciju u Srbiji i na direktan način saopštio da je on taj koji nešto „ne da“ odnosno da on kao predsednik republike ne dozvoljava da Narodna skupština usvoji Zakon o istopolnim zajednicama.

Na sličan način su i članovi POKS-a u javnosti govorili o tome da se protive usvajanju tog zakona jer po njihovim rečima „da otac i majka, a ne roditelji po brojevima, imaju utemeljenu odgovornost u našem društvu od kojih zavisi budućnost naše dece“.[10]

NEDELJA PONOSA

Vreme pre Nedelje ponosa koja se u Beogradu tradicionalno održava početkom septembra je vreme kada je u javnosti pojačan govor mržnje prema pripadnicima/cama LGBTQI+ zajednice. Tada političari iznose svoje sudove ne samo o opravdanosti Beograd Prajda, već i o zakonskoj regulativi koja bi prepoznala istopolna partnerstva u Srbiji kao i brojnim drugim problema sa kojima se ova zajednica suočava.

Političke opcije koje se tradicionalno protive Nedelji ponosa su POKS, Dveri, Novi DSS, Srpska radikalna stranka i Zavetnici. Osnovni narativ ovih poltičkih opcija je da se ovom Paradom urušavaju tradicionalne vrednosti srpskog društva kao što su porodica, zajedništvo i ljubav, kao i da je ta manifestacija primer širenja „homoseksualne ideologije“.[11] Boško Obradović, lider Dveri je ostao veran svojim homofobnim stavovima po pitanju diskriminacije koju LGBTQI+ osobe trpe tvrdeći „Nismo mi i nikada nećemo biti pod LGBT okupacijom. Svestan sam da je to jedna totalitarna i destruktivna ideološka sekta, ali to u Srbiji kao i u većini čovečanstva neće proći. Bog nije stvorio Adama i Stevu već Adama i Evu“.[12]

[8] TV 92, Gostovanje predsednika, 13. avgust 2023. godine;

[9] TV Pink, Novo jutro, Gostovanje predsednika, 13. avgust 2023. godine;

[10] Fonet, NE ISTOPOLNIM ZAJEDNICAMA, 8. februar 2024. godine;

[11] RTS, Širenje homoseksualne ideologije štetno, Šta radite bre, 8. septembar 2023. godine;

[12] Danas, Homofobija za povećanje izbornog rejtinga: U čemu se neizostavno slaže deo opozicije sa režimom Vučića? 8. septembar 2023. godine;

S druge strane, predstavnici Demokratske stranke, Stranke slobode i pravde, Pokreta slobodnih građana, Zajedno i Zeleno-levog fronta su bili prisutni na Beogradskom Prajdu tokom šetnje kada su naveli da ne samo da njihove stranke u svom programu imaju brigu o zaštiti ljudskih prava, već i da su tu jer se bore protiv diskriminacije kojoj je LGBTQI+ zajednica u Srbiji izložena.[13]

Portparolka Političke platforme Solidarnost i članica stranke Zajedno Melanija Lojpur kritikovala je homofobične stavove predstavnika vlast. "Kao pripadnica LGBTQ+ zajednice i političarka šokirana sam nivoom homofobije koju u javnom prostoru uporno nameće vladajuća garnitura. Način na koji se tretira LGBTQ+ zajednica nedopustiv je u zemlji koja bi morala počivati na demokratskim i antidiskriminacionim principima".[14]

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić takođe nije ostao uzdržan od komentarisanja Nedelje ponosa. Tako je naveo da on neće dozvoliti da se zastava duginih boja nađe na zgradi Predsedništva – „Evo, neću da je okačim i šta sad... A jesam ikada išta učinio protiv njihovih prava? Nisam. A evo neću da je okačim. Ja sam izabran kao predsednik Republike da bih zastupao interese građana i to činim na način na koji ja mislim da je najbolji. Evo, neće... nešto mi se ne može i neću da okačim tu LGBT zastavu“.[15]

S druge strane, političar koji se u javnosti najčešće oglašava po pitanju prava LGBTQI+ populacije je gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić koji, po pravilu, diskriminiše i upotrebljava govor mržnje prema toj zajednici. Tako je prošle godine kao odgovor na pitanje vezano za zastavu duginih boja na zgradu Skupštine grada Beograda naveo „Odgovor je ne, nisam promenio stav, nećemo kačiti zastavu i neću šetati i to je to“.[16]

Tanja Mišćević, ministarka za evrointegracije, prisustvovala je Paradi ponosa kada je navela da „država radi na svim stvarima koje su važne za zaštitu prava LGBTQI zajednice, koje se, prema njenim rečima, pre svega odnose na bolje razumevanje poštovanja njihovih prava, ali i na konkretnu zaštitu“.[17]

Ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Tomislav Žigmanov, aiko prva adresa za odbranu ljudskih prava u Srbiji, u svojim izjavama je uvek umeren po pitanju ostvarivanja prava LGBTQI+ zajednice u Srbiji. Tako je pre održavanja Beogradskog prajda naveo „svi kao društvo treba da se preispitamo da se u političkom diskusu napusti posmatranje drugog kao neprijatelja, već pre kao suparnika. Da se pristupa sa manje žara, a sa više racionalnosti i da se ne pribegava vređanjima“.[18]

[13] Danas, Ko će od predstavnika vlasti, a ko iz opozicije šetati na Paradi ponosa 9. septembra?, 5. septembar 2023. godine;

[14] Fonet, Licemerno ponašanje vlasti, 8. septembar 2023. godine;

[15] N1 Dnevnik, Nedelja ponosa, 8. septembar 2023. godine;

[16] Nova, Zeleno-levi front okačio zastavu Prajda na Skupštinu grada Beograda i iznervirao Šapića, 8. septembar 2023. godine;

[17] Beta, Tanja Mišćević na Prajdu: Potrebna je dodatna zaštita za LGBTQI zajednicu, 9. septembar 2023. godine;

[18] RTS, Osuda govora mržnje, Šta radite bre, 15. jun 2023. godine;

Neposredno pre početka kampanje za izbore za odbornike Skupštine grada Beograda Aleksandar Šapić se ponovo dotakao pitanja prava LGBTQI+ populacije koje je iskoristio kako bi se obračunao sa političkim protivnicima i širio mržnju prema toj populaciji - „onda glasajte za Dobricu Veselinovića, a on će u ovoj prostoriji da nakači zastavu šarenih boja LGBT i uvešćemo zakone koje danas uvode neke evropske zemlje, pa ćemo mamu i tatu da zovemo roditelj 1 i roditelj 2, pa će onda Dobrica Veselinović da sve resurse grada Beograda koristi upravo u promociju te politike, pa vi recite kakve to veze ima sa Beogradom? Pa ćemo onda umesto Beogradskih dana porodice koju smo proglasili za manifestaciju od posebnog značaja, da bude ova Mirdita manifestacija od posebnog značaja, pa će onda ovde na crvenom tepihu da se dočekuje gradonačelnica Sarajeva koja nas optužuje za najgnusnije stvari, pa vi onda opet isto recite pa kakve to veze ima sa Beogradom.“[19]

„NAJGORA LAŽ? DA SAM GEJ“, SINIŠA MALI, SNS, MINISTAR FINANSIJA

Siniša Mali, tadašnji ministar finansija u Vladi Srbije, je na svom zvaničnom Tik tok nalogu odgovarao na pitanja svojih fanova. Jedno od pitanja je bilo koja je najgora laž koju je čuo o sebi. Odgovor ministra Malog je bio „da sam gej“.[20] Organizacije za zaštitu prava LGBTQI+ osoba s pravom reagovala na ovu konstataciju ministra koji je od svih stvari koje je mogao da navede izabrao kao „najgoru“ da je pripadnik LGBTQI+ populacije. Ovo je takođe veoma indikativno s obzirom na to da je u javnosti o ministru Malom bilo govora kao o osobi koji u svom posedu ima 50 stanova u Bugarskoj, kao i to da vrši nasilje nad svojom bivšom suprugom. Međutim, on se nije setio da nešto od toga navede kao laž – da nije nasilnik ili da nije korumpiran, već da nije gej. To dalje implicira da je za ministra finansija najgora stvar koja o vama može da se govori u javnosti, a da je laž, je da ste pripadnik homoseksualne orijentacije.

”MI NE ŠALJEMO BRADATE ŽENE”, MILICA ĐURĐEVIĆ STAMENKOVSKI, SRPSKA STRANKA ZAVETNICI

Liderka Srpske stranke Zavetnici, Milica Đurđević Stamenkovski, gostujući na televiziji Pink je komentarisala izbor za pesmu Evrovizije tvrdeći da "ne treba da se priklanja evropskim stereotipima", te je vrlo maliciozno naglasila da "mi ne šaljem bradate žene" - aludirajući na transrodnu pobjednicu najprestižnijeg muzičkog takmičenja na svetu - Končitu Vurst, koja je 2014. godine odnela pobjedu sa pesmom "Rise Like A Phoenix" kao predstavica Austrije. [21]

Nastavila je u istom tonu rekvaši da "mi ni ne znamo kog su pola pobjednici Evrovizije", sramno ismevajući učesnike, pevače, kompozitore, umetnike, ali i pripadnike LGBT zajednice ili ljudi drugačijeg rodnog identita.

[19] 24sedam.rs, Očekujem da ću biti kandidat, prvi objektivni rok za izbore 28. april, 5. mart 2024. godine;

[20] Beta, Beograd Pradj: Nedopustive izjave ministra Malog o seksualnoj orijentaciji, 30. januar 2024. godine;

[21] Nova, "Bradate žene i pobjednici za koje nismo sigurni kog su pola": Milica Zavetnica nakon blamantnog kraha na izborima postala stručnjakinja za Evroviziju, 21. februar 2024. godine;

„KRŠENJE LJUDSKIH PRAVA NIKOME NIJE DOZVOLJENA, PA NI POLICAJCIMA I DRŽAVNIM SLUŽBENICIMA“, DEMOKRATSKA STRANKA

Sredinom februara 2024. godine policija je, pod sumnjom potrage za drogom, upala u stan u Beogradu u kom žive momak i devojka, pripadnici LGBTQI+ populacije. Kada su u stanu pronašli obeležja te zajednice počeli su da ih tuku, omalovažavaju i vređaju. Torturu koju su započeli u stanu nastavili su i u policijskoj stanici.

O ovom događaju javnost je obavestila organizacija Da se zna! tražeći da se odmah sprovede proces unutrašnje kontrole Ministarstva unutrašnjih poslova sa ciljem da se utvrdi šta se tačno desilo i kolika je odgovornost policijskih službenika koji su sprovedli ovaj homofobni napad.

Demokratska stranka je odmah imala saopštenje za javnost u kom je osudila ovaj događaj naglašavajući da su slučajevi nasilja u Beogradu postali zabrinjavajuća svakodnevnica, a ovaj se posebno izdvaja po svojoj brutalnosti od strane pripadnika MUP, odnosno, "onih čiji je zadatak da štite građane i građanke ove zemlje bez izuzetka". "Baš zbog toga ovo ne sme biti zataškano ili zaboravljeno, nego mora da nam služi kao opomena i primer da kršenje ljudskih prava nikome nije dozvoljena, pa ni policajcima i državnim službenicima".[22]

Da se zna! je u centru Beograda organizovao protest protiv policijske torture nad LGBTQI+ zajednicom, a kopredsednik Zeleno-levog fronta Radomir Lazović je pozvao građanke i građane da im se pridruže na protestu. "Sutra ću, kao svoju dužnost, kao čovek, ispoljiti time što ću biti sa njima na protestu na Trgu Republike u 18h, a i kao neko ko se politički zalaže za zaustavljanje svake vrste nasilja pa i kroz koaliciju "Srbija protiv nasilja" i ZLF koji je uvek stajao uz ljude koji trpe nasilje i zalagao se za prava LGBT osoba".[23]

Inače, ovom protestu su, pored Lazovića, prisustvovali i narodni poslanici Zoran Lutovac (DS), Dragana Rakić (DS), Biljana Stojković (Zajedno) i Pavle Grbović (Pokret slobodnih građana).

Dragana Rakić iz DS je navela da policija treba da bude u službi građana i da ih štiti, a ne da policijski službenici sprovode nasilje. "Došli smo da podržimo hrabre mlade ljude koji su doživeli policijsku torturu. Nedopustivo je da policija upada u stanove i uznemirava ljude. Zalažemo se za solidarno i tolerantno društvo".[24]

Andrej Obradović, mladić koji je pretrpeo policijsku torturu, je u aprilu 2024. godine započeo štrajk glađu ispred Narodne skupštine kako bi javnosti skrenuo pažnju na činjenicu a državni organi nisu učinili ništa da policajci koji su vršili torturu nad njim i njegovom prijateljicom budu adekvatno sankcionisani. Tokom trajanja štrajka, Obradovića su obilazili narodni poslanici iz Demokratske stranke, Zeleno-levog fronta i Zajedno koji su smatrali da su narodni poslanici dužni da zaštite ljudska prava i da je pitanje policijske brutalnosti pitanje svih građana Srbije".[25]

[22] Fonet, Ispitati torturu nad LGBT+, 27. februar 2024. godine;

[23] Fonet, Policajci da odgovaraju, 6. mart 2024. godine;

[24] Ibid.

[25] N1, Smatram da pitanje policijske brutalnosti je pitanje svakog građanina Srbije, 17. april 2024. godine;

„VREDNOSTI“, VLADIMIR ĐUKANOVIĆ, SNS, ADVOKAT

U autorskom tekstu koji je objavljen u dnevnom listu Kurir nakon posete Rusiji, advokat i član SNS Vladimir Đukanović se dotakao vrednosnog sistema koji važi na Zapadu, i onog – po njegovom mišljenju približnijeg Srbiji, na Istoku. Đukanović u fokus stavlja tradicionalne vrednosti porodice, slobode i vere nasuprot „veštačkim“ vrednostima – „u kojima se zamišljaju društva bez država, društvo bez naroda i pripadnosti, bez vere i tradicije, društvo bez polnih razlika, društvo zombiranih bića“.

Kako on dalje navodi, Rus je spreman da pogine za svoju državu dok Italijan i Francuz nisu spremni da polože svoj život za levo liberalne ideje. Đukanovićev zaključak je, kada govori o „kolektivnom Zapadu“ i njihovim slobodarskim idejama - „Ne mislite valjda da su gej opredeljen oficir, ne u smislu njegove sklonosti ka istom polu, već ideološki gej, što je mnogima danas neverovatno da postoji, ili transvestit, koji se zalažu za mržnju prema crkvi, prema Bogu, mržnju prema tradicionalnom društvu, sposobni i kadri da poraze armiju koja je izuzetno motivisana da brani temelje postojanja sopstvene države“.[26]

U ovom tekstu je jasno da Đukanović vrednosti na kojima počiva Zapad – a to su sloboda, demokratija i ljudska prava poistovećuje sa mržnjom prema crkvi i društvu. U toj razmeni argumenata su pripadnici LGBTQI+ populacije targetirani isključivo kao mrzitelji države nesposobni da brane sopstvenu državu, kao i to da su protiv „tradicionalnih“ vrednosti za koje se Đukanović zalaže.

SAŠA BOROJEVIĆ, SNS

Saša Borojević, koji je na decembarskim izborima 2023. godine bio na listi SNS, u javnosti u Srbiji je poznat kao teoretičar zavere (za sebe tvrdi da nije teoretičar zavere već teoretičar namere) koji se bori protiv globalizacije, zapadnih vrednosti i vakcina. Tokom gostovanja na TV Pinku tvrdio je da „Biti LGBT je „in“ imate na društvenim mrežama je postalo zanimanje, vi ako ste gej i izjasnite se kao gej vi dobijate mnogo bolje poslove“.[27]

Isto tako, kada je govorio o manifestaciji Dani porodice koji su se 2023. godine održavali u Beogradu naveo je da je „mali deo javnosti bio protiv njenog održavanja tvrdeći da je to kontraparada paradi homoseksualaca i biseksualaca“.[28]

Borojević, kao i većina političara u Srbiji čije političke opcije naginju ka desno orjentisanim politikama, suprotstavljaju tradicionalne vrednosti oličene u brizi za porodicu, decu, crkvu i nacionalni identitet sa pravima LGBTQI+ populacije. U njihovom postojanju i zahtevima da njihova prava i potrebe budu prepoznate u društvu vide pretnju svemu što je tradicionalno, a što je „uvezeno“ i nametnuto sa Zapada.

[26] Kurir, Vladimir Đukanović: Vrednosti, 21. mart 2024. godine;

[27] N1, Ko je Saša Borojević?, 9. april 2024. godine;

[28] Danas, Beogradski dani porodice trajaće dva meseca, njeni protivnici će dobiti nervni slom, 10. april 2024. godine;

„NISAM PROTIVNIK LGBT POPULACIJE, ALI...“ MIŠA VACIĆ, SRPSKA DESNICA

Miša Vacić, predsednik ultradesničarske stranke Srpska desnica se često u svojim javnim nastupima osvrće na LGBTQI+ populaciju. Usvajanje Zakona o istopolnim partnerstvima Vacić vidi kao propagandu te smatra „ Nisam protivnik LGBT populacije već ideje propagiranja gej brakova smatram da o tome treba da se priča, ali ne samo tako da oni imaju prava na svoje stanovište već da svako može da iskaže svoje. Kod nas je napravljeno zbog gej lobija da ukoliko ste gej da ste izdajnik jer se poistovećujete sa zapadnjačkim stavovima, ali u praksi to nije baš tako, jer onda imate jednu Anu Brnabić koja otvoreno tom istom Zapadu kaže da nije bilo genocida u Srebrenici i da je Kosovo Srbija.[29]

Osim toga što zahtev za registraciju partnerstva vidi kao propagandu, Vacić i pripadnost LGBTQI+ zajednici vidi kao izdaju i poistovećivanje sa zapadnim vrednostima.

Vacić je bio kandidat za gradonačelnika Beograda na decembraskim izborima 2023. godine gde mu je kao jedan od prioriteta , ukoliko bude izabran za gradonačelnika - "Kada budem bio gradonačelnik Beograda nove gradske vlasti će svim osobama LGBT populacije koje žele dobrovoljno da odu na klinike u Moskvi i Teheranu obezbediti sredstva za put i lečenje. Smatram da su LGBT osobe najugroženija kategorija jer im njihova država njihovo stanje ne priznaje kao bolest". Ovu Vacićevu izjavu je kao govor mržnje ocenila Poverenica za ravnopravnost polova Brankica Janković, a Zeleno – levi front je tražio da nadležne institucije reaguju na ovu izjavu kao i da se Vacićeve politička stranka zabrani.[30]

[29] Informer, Vacić zagrmio: Niko neće naterati SPC da prizna gej brakove! 18. februar 2024. godine;

[30] Autonomija, Poverenica osudila govor mržnje u izbornoj kampanji, 11. decembar 2023. godine.

GOVOR MRŽNJE POLITIČARA I POLITIČARKI

PREMA LGBTQI+ ZAJEDNICI U SRBIJI

APRIL 2023 - APRIL 2024

“

Ovaj materijal objavljen je u okviru projekta EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji i uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za njegovu sadržinu odgovorna je isključivo Rainbow Ignite i ona ne odražava nužno stavove Evropske unije.

”

**GOVOR MRŽNJE
POLITIČARA I POLITIČARKI**

PREMA LGBTQI+ ZAJEDNICI U SRBIJI

APRIL 2023 - APRIL 2024

© RAINBOW IGNITE

